

REFERAT Udvalget for Femern Bælt, Greater Copenhagen og internationalt Samarbejde d. 23-05-2019

Mødedato Torsdag d. 23. maj 2019 kl. 12:00

Mødested Københavns Lufthavn

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden.....	3
Ny strategi i STRING.....	4
Samarbejde med Region Skåne.....	6
Studietur for udvalget.....	7
Aktuelle sager.....	8
Temadrøftelse om Københavns Lufthavn.....	10
Næste møde.....	11

Punkt 1: Godkendelse af dagsorden

18-000242

sagsfremstilling

1. Godkendelse af dagsorden

Åbent

Udvalget for Femern Bælt, Greater Copenhagen og internationalt samarbejde

Brevid: 3830935

Behandling i Udvalget for Femern Bælt, Greater Copenhagen og internationalt samarbejde torsdag den 23. maj 2019, pkt. 1

Godkendt.

Per Nørhave (O) deltog ikke i Udvalget for Femern Bælt, Greater Copenhagen og internationalt samarbejdes behandling af sagen.

Punkt 2: Ny strategi i STRING

15-000101

sagsfremstilling

2. Ny strategi i STRING

Åbent

Udvalget for Femern Bælt, Greater Copenhagen og internationalt samarbejde Brevid: 3988998

Resume

STRING er et politisk samarbejde mellem 12 parter i korridoren mellem Hamborg og Oslo. STRING's politiske ledelse skal i juni behandle et udkast til en ny strategi for de kommende års indsatser. Strategien har to fokusområder: Infrastruktur samt en grøn dimension "Green Investment Hub", hvilket eksempelvis er i god forlængelse af Greater Copenhagen's dagsorden. STRINGs direktør Thomas Becker er inviteret til at præsentere strategien under dette dagsordenspunkt.

Sagsfremstilling

STRING er et politisk korridorsamarbejde mellem Hamborg, Slesvig-Holsten, Region Sjælland, Region Hovedstaden, København, Malmø, Region Skåne, Region Halland, Västra Götaland, Østfold Fylke (amt), Akershus Fylke og Oslo. Formålet med STRING er at skabe nationalt og internationalt fokus på at etablere og udnytte en trafikal korridor mellem Oslo og Hamborg samt at skabe udvikling og vækst. Hidtil har Femern Bælt-forbindelsen været et hovedfokus for samarbejdet, som dermed også har været afgørende i Region Sjællands europæiske arbejde for at få en fast forbindelse til Tyskland.

I 2018-19 er seks nye medlemmer indtrådt i samarbejdet. På den baggrund blev det besluttet at udarbejde et nyt strategiske grundlag for samarbejdet.

Den strategi STRING's politiske forum får forelagt til beslutning inden sommerferien indeholder to fokusområder: Infrastruktur/transportkorridor samt en grøn dimension "Green Investment Hub", hvilket hænger fint sammen med Region Sjællands interesser og samtidig udgør en god kobling til Greater Copenhagen.

Strategiske overvejelser i forhold til det fremadrettede STRING arbejde

Etablering af en fast forbindelse over Femern Bælt har gennem årene været et afgørende element i STRING-samarbejdet. Med udvidelsen af samarbejdets geografi mod nord skal der fortsat være stor opmærksomhed fra STRING på den faste Femern Bælt-forbindelse. Det er samtidig også nødvendigt at se på de andre væsentlige trafikale flaskehalse, der er mellem Oslo og Hamborg for at kunne udnytte Femern Bælt-forbindelsens nye muligheder optimalt.

De styrkepositioner, der er på det grønne område i STRING-korridoren er ligeledes en del af strategien. Det er således ambitionen at udnytte de store kompetencer og grænseoverskridende samarbejder, der allerede findes i korridoren indenfor det grønne teknologiske område.

Et konkret eksempel på fordelene i at kombinere de trafikale og grønne interesser er projektet GREAT. Projektet blev initieret af STRING. Det har til formål at etablere en "grøn trafikkorridor" mellem Hamborg og Oslo, hvor der etableres el-ladestander og gaspåfyldningssteder på hele strækningen i projektperioden. Projektet, der er EU-støttet, har parter fra både forsyningselskaber, bilproducenter, forskningsinstitutioner og offentlige organisationer, herunder Region Sjælland. Rent geografisk berører STRING tre metropol-samarbejder: Metropolregion Hamborg, Greater Copenhagen og GO-regionen (Gøteborg-Oslo).

I STRING's strategiske materiale indgår også et perspektiv på megaregioner. Det er samspillet mellem flere større regioner, der tilsammen skaber en større dynamik og et større udviklingspotential, end hver af regionerne tilsammen har. For STRING's vedkommende er der eksempelvis i den samlede korridorgeografi 12 mio. indbyggere, og både velstand og vækst er meget høj. Det er en sammenhæng Region Sjælland kan drage fordel af på samme måde som medlemskabet af Greater Copenhagen, der har sit fokus på vækst og vilkår for vækst.

I 2019 har Region Hovedstaden formandsposten for STRING's politiske forum. Evan Lynnerup er Region Sjællands repræsentant i Politisk Forum.

STRINGs direktør Thomas Becker deltager i udvalgsrådets første del for at præsentere STRINGs nye strategi.

Økonomi

Sagen er ikke forbundet med udgifter, der kræver særlig stillingtagen.

Indstilling

Administrationen indstiller, at udvalget drøfter STRINGs strategiske arbejde på baggrund af præsentationen på mødet. Sagen afgøres af Udvalget for Femern Bælt, Greater Copenhagen og internationalt samarbejde.

Behandling i Udvalget for Femern Bælt, Greater Copenhagen og internationalt samarbejde torsdag den 23. maj 2019, pkt. 2

Sagen drøftet, idet udvalget ønsker at følge STRING's arbejde løbende, samtidig udtrykker udvalget et ønske om, at Region Syddanmark kan inddrages i det videre arbejde i STRING.

Per Nørhave (O) deltog ikke i Udvalget for Femern Bælt, Greater Copenhagen og internationalt samarbejdes behandling af sagen.

Punkt 3: Samarbejde med Region Skåne

16-001317

sagsfremstilling

3. Samarbejde med Region Skåne

Åbent

Udvalget for Femern Bælt, Greater Copenhagen og internationalt samarbejde Brevid: 3988950

Resume

Der er et ønske om at udbygge samarbejdet mellem Region Skåne og Region Sjælland. Derfor har udvalgets formand, Freddy Blak, inviteret Region Skånes præsidium for internationale relationer til et fællesmøde med udvalget for Femern Bælt, Greater Copenhagen og internationalt samarbejde primo 2020.

Sagsfremstilling

Under et topmøde i Bukarest den 14.-15. marts 2019 (se også "Aktuelle sager") mødtes formanden for internationalt udvalg, Freddy Blak, og formanden for Regionsrådet, Heino Knudsen, med Annika Annerby Jansson fra Region Skåne. Annika Annerby Jansson er medlem af Region Skånes Regionsråd og sidder desuden i deres præsidium for internationale relationer. Ved mødet var der enighed om at udbygge det bilaterale samarbejde mellem Region Sjælland og Region Skåne inden for det internationale område.

Både Sjælland og Skåne er naboer til storbyen København og indgår i metropolsamarbejdet Greater Copenhagen. Det betyder, at de har en række fælles erfaringer omkring land-by dynamikker, som med fordel kan bringes ind i en politisk drøftelse. Det kan f.eks. handle om, hvordan man som opland til en storby sikrer sig indflydelse på de politiske dagsordener i samarbejdet. Herunder hvordan man sikre sig, at indsatser indenfor områder som trafik, uddannelse og bosætning bidrager til en balanceret udvikling til gavn for hele metropolområdet.

Ud over Greater Copenhagen samarbejdet indgår begge regioner også i det politiske samarbejde STRING samt i Interreg-programmet for Øresund-Kattegat-Skagerrak. Det vil være oplagt, at de to regioner har en drøftelse om samarbejdet i disse fora f.eks. med fokus på fælles prioriteringer som grøn omstilling og digitalisering.

Udvalgets formand har på den baggrund sendt en mail til Annika Annerby Jansson og inviteret hende samt Region Skånes præsidium for internationale relationer til et fællesmøde med udvalget for Femern Bælt, Greater Copenhagen og internationalt samarbejde i starten af 2020.

Annika Annerby Jansson har kvitteret for mailen og ledelsessekretariatet har foreløbigt udmeldt datoerne den 21. januar og den 12. marts 2020 som mulige mødedatoer. Disse forslag er sendt til Region Skånes administration med henblik på en endelig fastlæggelse af datoen når den politiske mødekalender for 2020 udarbejdes.

Øvrige samarbejder med Region Skåne

Region Sjælland og Region Skåne har haft en mangeårigt samarbejde på tværs af forskellige områder. Senest i 2012 indgik man en samarbejdsaftale med bl.a. fokus på sundhedsområdet.

Med det udgangspunkt mødtes Regionsrådsformand Heino Knudsen med Regionsrådsformanden i Region Skåne Carl Johan Sonesson den 6. maj 2019. Temaet for mødet var mulige samarbejder på sundhedsområdet. Der tages nu initiativ til at udbygge samarbejdet på sundhedsområdet, herunder konkrete kliniske og strategiske samarbejder. Det forventes, at samarbejdet konkretiseres yderligere ved et kommende møde i september/oktober 2019, som vil finde sted i Region Skåne mellem parterne.

Økonomi

Sagen er ikke forbundet med udgifter, der kræver særskilt stillingtagen.

Indstilling

Sagen forelægges til orientering.

Sagen afgøres af Udvalget for Femern Bælt, Greater Copenhagen og internationalt samarbejde.

Behandling i Udvalget for Femern Bælt, Greater Copenhagen og internationalt samarbejde torsdag den 23. maj 2019, pkt. 3

Sagen forelagt til orientering, idet udvalget gav sin tilslutning til samarbejdet.

Per Nørhave (O) deltog ikke i Udvalget for Femern Bælt, Greater Copenhagen og internationalt samarbejdes behandling af sagen.

Punkt 4: Studietur for udvalget

15-000101

sagsfremstilling

4. Studietur for udvalget

Åbent

Udvalget for Femern Bælt, Greater Copenhagen og internationalt samarbejde Brevid: 4010617

Resume

Udvalget besluttede på mødet den 24. januar 2019 at tage på studietur den 26.-28. juni 2019. Det overordnede program for turen blev i den forbindelse godkendt. Selve programmet for turen forelægges nu til udvalgets orientering.

Sagsfremstilling

Udvalget besluttede på møde den 24. januar 2019 at tage på studietur den 26.– 28. juni 2019.

Formålet med turen er dels at studere store grænseoverskridende infrastrukturanlæg og deres betydning for den regionale udvikling i områderne omkring infrastrukturanlægget og dels afholde møder i Bruxelles om EU-midler (bl.a. Interreg og CEF) til finansiering af aktiviteter i Region Sjælland mm.

Turen er tilrettelagt, så udrejsedagen den 26. juni indeholder en række møder i Bruxelles med bl.a. EU-Kommissionen, DG Move og den danske EU-repræsentation, mens programmet for den 27. og 28. juni indeholder møder med politiske repræsentanter fra henholdsvis Pas de Calais og Ashford, der er de to naboregioner til tunnelen under den Engelske Kanal samt et besøg i tunnelen. Hjemrejse foregår den 28. juni 2019.

Et notat med detaljeret program, deltagerliste samt budget er *vedlagt* sagen.

Økonomi

Sagen er ikke forbundet med udgifter, der kræver særskilt stillingtagen.

Indstilling

Administrationen indstiller, at programmet for udvalgets studietur tages til efterretning.

Sagen afgøres af Udvalget for Femern Bælt, Greater Copenhagen og internationalt samarbejde.

Behandling i Udvalget for Femern Bælt, Greater Copenhagen og internationalt samarbejde torsdag den 23. maj 2019, pkt. 4

Sag forelagt.

Per Nørhave (O) deltog ikke i Udvalget for Femern Bælt, Greater Copenhagen og internationalt samarbejdes behandling af sagen.

Bilag

Program for Studietur

Punkt 5: Aktuelle sager

18-000242

sagsfremstilling

5. Aktuelle sager

Åbent

Udvalget for Femern Bælt, Greater Copenhagen og internationalt samarbejde

Brevid: 3830936

8. europæiske topmøde for byer og regioner den 14.-15. marts 2019 i Bukarest

På baggrund af en invitation fra Det Europæiske Regionaludvalgs formand, Karl-Heinz Lambertz, deltog Udvalgsformanden sammen med Regionsrådsformanden i det 8. europæiske topmøde for byer og regioner den 14.-15. marts 2019 i Bukarest. Baggrunden for deltagelsen var ønsket om at bakke op om det europæiske projekt ved at understøtte den regionale sammenhængskraft i Europa.

Region Sjælland deltog desuden i topmødet for at fastholde en aktiv lobbydagsorden om de kommende Interreg-programmer, der skal gælde fra 2021. Derfor havde Regionsrådsformanden forud for topmødet rettet henvendelse til den samlede danske delegation med en vedhæftning af det positionspapir, der tidligere er sendt til EU-Kommissionen og de danske medlemmer af EU-Parlamentet.

Freddy Blak supplerer orienteringen mundtligt ved mødet i udvalget.

Greater Copenhagens program til Folkemødet på Bornholm den 13.-16. juni 2019

Greater Copenhagen er igen i år tilstede med et telt til Folkemødet på Bornholm. I teltet afholdes der 13 events og debatter, der er arrangeret i et samarbejde mellem Greater Copenhagens kommuner og regioner, STRING, Gate 21 og Interreg ØKS.

Folkemødet er en god mulighed for at vise, at Region Sjælland står i spidsen for den regionale udvikling og indgår i samarbejdet om at udvikle Greater Copenhagen til en sammenhængende metropolregion. Derfor deltager Region Sjællands Regionsrådsformand også i de debatter, der er af særlig betydning for Region Sjælland – det gælder åbningsdebatten i Greater Copenhagens telt og debatterne omkring investeringer i infrastruktur, at gøre Femernforbindelsen til en vækstdriver for Greater Copenhagen og regioners bidrag til udviklingen på tværs af landegrænser, der skaber økonomisk og kulturel udvikling.

Programmet for Greater Copenhagens arrangementer er *vedlagt*.

Fehmarnbelt Days 2020

I 2020 afholdes Fehmarnbelt Days i Kreis Ostholstein, dvs. umiddelbart på den anden side af Femern Bælt. Set i lyset af det enorme potentiale den kommende forbindelse har for Region Sjælland, er det oplagt at søge indflydelse på arrangementet både i planlægnings- og gennemførelsesfasen.

På den baggrund har administrationen indledt et samarbejde med de øvrige arrangører af Fehmarnbelt Days. Formålet er at sikre, at regionens interesser generelt bliver varetaget, og at Fehmarnbelt Days 2020 opnår lokal forankring i området omkring den kommende faste forbindelse.

Involveringen i Fehmarnbelt Days 2020 er desuden et led i implementeringen af handlingsplanen mellem Region Sjælland og Schleswig-Holstein. Her forpligter de to organisationer sig til i fællesskab og sammen med øvrige relevante aktører at deltage i forberedelsesarbejdet særligt i regi af STRING.

Fehmarnbelt Days har været afholdt hvert andet år siden 2012 et sted i korridoren fra Hamborg til Oslo sidste gang var i Malmø i 2018. Umiddelbart forud for konferencen vil der blive afholdt et borgerrettet arrangement med inspiration fra de danske, svenske og norske folkemøder. Arrangørkredsen består i 2020 af STRING, Femern A/S, Femern Bælt Komiteen, Fehmarn Belt Business Council, IHK Lübeck, Femern Belt Development, Schleswig-Holstein og Kreis Ostholstein.

Udvalget får til efteråret fremlagt et konkret forslag til Region Sjællands engagement i Fehmarnbelt Days 2020.

Femern Bælt Komitéens visionskonference 2019

Tirsdag den 21. maj 2019 var repræsentanter fra politik, administration, turisme, erhverv, kultur- og uddannelsesinstitutioner samlet på Rosenfeldt Gods for at drøfte spørgsmålet: *"Hvordan vil vores tilværelse se ud i en fælles Femern Bælt region i 2030?"*

Femern Bælt Komitéen var arrangør og vært ved denne dansk-tyske visionskonference, hvor der var lagt op til en drøftelse af regionens fremtid i uformelle rammer.

Udvalget for Femern Bælt, Greater Copenhagen og internationalt samarbejde var inviteret med til konferencen og de deltagende medlemmer supplerer med deres indtryk fra konferencen ved udvalgsrådet.

Godkendt strategi for Greater Copenhagen EU Office

Ved bestyrelsesmøde i Greater Copenhagen EU Office mandag den 13. maj 2019 blev udkastet til strategien for det fælles kontor behandlet. Udkastet er *vedlagt* og blev godkendt med enkelte præciseringer. Der har været et godt samarbejde ift. at kvalificere strategien i kontorets administrative styregruppe, hvor Region Sjælland sidder repræsenteret.

Strategien tager sit udspring i aftalegrundlaget for fusionen. Strategien sætter mål for kontorets arbejde, udfolder aktivitetsområderne og kontorets fokusområder. EU-kontorets hovedaktiviteter består i projektudvikling for kommuner, regioner og virksomheder, interessevaretagelse for universiteter, hospitaler og tværregionalt samarbejde, positionering af medlemmerne i Bruxelles, netværksopbygning, kompetenceudvikling og internationalisering. Kontorets tematiske fokusområder er:

- Sundhed
- Klimatilpasning, miljø, cirkulær økonomi og energi
- Udvikling og anvendelse af digitale teknologier
- Mobilitet og transport
- Bioøkonomi og fødevarer.

I den videre proces med kontorets strategi vil indholdet af fokusområderne blive defineret mere præcist i den handleplan, der skal udmønte strategien. Handleplanen vil komme til høring i bestyrelsen. Bestyrelsen følger på møderne løbende op på kontorets målopfyldelse på de tre årlige bestyrelsesmøder frem for de tidligere aftalte to fra 2020 og frem.

Udvalgsmedlem Jan Hendeliowitz, der er Region Sjællands repræsentant i bestyrelsen for Greater Copenhagen EU Office, supplerer med en mundtlig orientering ved mødet.

Bilag

Program for Greater Copenhagen på Folkemødet 2019

Udkast til Strategi for Greater Copenhagen EU Office 2019-2022

Punkt 6: Temadrøftelse om Københavns Lufthavn

12-000903

sagsfremstilling

6. Temadrøftelse om Københavns Lufthavn

Åbent

Udvalget for Femern Bælt, Greater Copenhagen og internationalt samarbejde Brevid: 3989633

Resume

Københavns Lufthavn er en motor for udvikling og arbejdspladser i hele Danmark og Sydsverige. Således har lufthavnen også enorm betydning for Region Sjælland som et internationalt trafikknudepunkt for regionens virksomheder og borgere. Udvalget er inviteret til lufthavnen blive orienteret om lufthavnens planer for fremtiden for at drøfte, hvordan Region Sjælland og Københavns Lufthavn strategisk kan understøtte hinanden.

Sagsfremstilling

Med Københavns Lufthavn har Region Sjællands borgere og virksomheder adgang til en lufthavn i verdensklasse. I et internationalt perspektiv ligger det meste af Region Sjælland i så tæt en afstand til lufthavnen, at det gør regionen attraktiv for virksomheder og investorer.

Københavns Lufthavn arbejder for at indfri målsætningen i den nationale luftfartsstrategi om at binde Danmark bedst muligt sammen med resten af verden med flere flyruter og mere tilgængelighed. Region Sjælland støtter denne målsætning gennem arbejdet i Greater Copenhagen men har også tidligere støttet mere direkte via Vækstforum Sjælland projektet "Copenhagen Connected", som specifikt har arbejdet for at udvikle og tiltrække af nye flyruter.

Nøgletal og data for Københavns Lufthavn

Lufthavnen i Kastrup har dagligt ca. 83.000 rejsende og har 183 direkte destinationer rundt om i verden. I 2018 rundede man en vigtig milepæl med 30 mio. rejsende på året. Der var i 2018 en omsætning på 4,5 mia. kr. og lufthavnen beskæftigede 22.800 personer gennem de 1.300 virksomheder, der ligger i tilknytning til lufthavnen.

I 2018 igangsatte lufthavnen arbejdet med en ny overordnet strategi, som er fortsat ind i 2019, hvor der i strategiprocesen sker aktiv inddragelse såvel internt, som i samfundet omkring. I 2018 investerede lufthavnen 2,1 mia. kr. i at udbygge og forbedre lufthavnen. Investeringerne fortsætter for at indfri målsætningen med 40 mio. rejsende om året.

Regions Sjælland og Københavns Lufthavn

Udviklingen af Københavns Lufthavn støtter op om Regionsrådets strategi "Region Sjælland på forkant". Herunder ikke mindst det strategiske mål om "En region i vækst og udvikling", da det for mange store virksomheder er essentielt at have adgang til en international lufthavn, som kan fremme det internationale udsyn.

Region Sjælland har et godt samarbejde og tæt dialog med Københavns Lufthavn. Københavns Lufthavn har sammenfaldne interesser med Region Sjælland for at sikre den bedst mulige infrastruktur til servicering af Region Sjællands borgere samt oplandet omkring og bakker derfor op om såvel Femern forbindelse, Kattegatforbindelse samt investeringer i togbaner.

Københavns Lufthavn er ikke bare vigtig for Region Sjællands og den danske geografi. Lufthavnen appellerer med de mange direkte internationale forbindelser også til Sydsverige såvel som den nordlige del af Tyskland. Potentialet i Nordtyskland øges selvsagt med den faste Femern forbindelse. Region Sjælland har derfor også sammen med de sjællandske kommuner arbejdet for flere direkte togforbindelser fra regionens område til Lufthavnen.

Udviklingen af Københavns Lufthavn har en central plads i Greater Copenhagen's fælles Trafikcharter, som et af charterets 6 prioriterede indsatsområder.

Københavns Lufthavns vækstkomité

Københavns Lufthavn har siden 2013 haft en vækstkomité. Vækstkomiteen sammensat af interessenter omkring Københavns Lufthavn og består af indflydelsesrige erhvervsfolk og politikere fra både Danmark og Sverige. Komiteen identificerer ideer og konkrete initiativer, der kan sikre fortsat rutevækst og forbedring af den internationale tilgængelighed. Regionsrådsformand Heino Knudsen har siden 2018 siddet med i Vækstkomiteen.

Økonomi

Sagen er ikke forbundet med udgifter, der kræver særskilt stillingtagen.

Indstilling

Sagen forelægges til drøftelse.

Sagen afgøres af Udvalget for Femern Bælt, Greater Copenhagen og internationalt samarbejde.

Behandling i Udvalget for Femern Bælt, Greater Copenhagen og internationalt samarbejde torsdag den 23. maj 2019, pkt. 6

Sag drøftet.

Per Nørhave (O) deltog ikke i Udvalget for Femern Bælt, Greater Copenhagen og internationalt samarbejdes behandling af sagen.

Punkt 7: Næste møde

18-000242

sagsfremstilling

7. Næste møde

Åbent

Udvalget for Femern Bælt, Greater Copenhagen og internationalt samarbejde

Brevid: 3830937

Behandling i Udvalget for Femern Bælt, Greater Copenhagen og internationalt samarbejde torsdag den 23. maj 2019, pkt. 7

Næste møde i Udvalget for Femern Bælt, Greater Copenhagen og internationalt samarbejde finder sted den 22. august 2019 kl. 14.00-16.00.

Per Nørhave (O) deltog ikke i Udvalget for Femern Bælt, Greater Copenhagen og internationalt samarbejdes behandling af sagen.